

Een uitgave van Hans & Ton Kleppe, aspirant-leden van het Bob Evers Genootschap, en Simon Kuipers
redactieadres: Jacoba van Heemskerckstraat 7, 3351 SP PAPENDRECHT - internetredactie: nieuwsbrief@apriana.nl
<http://nieuwsbrief.apriana.nl>

Nieuws van de redactie

Vernieuwing *Bob Evers Nieuwsbrief*.

Zoals in de vorige *Nieuwsbrief* al is aangekondigd is dit het eerste nummer met een gewijzigde distributie. Voortaan valt de *Nieuwsbrief* niet meer in de bekende envelop op uw deurmat, maar wordt hij via internet beschikbaar gesteld. Dat geeft allerlei nieuwe mogelijkheden, waarvan wij natuurlijk ook gebruik zullen maken.

Zo kunnen er goede redenen zijn om met publicatie van een artikel niet te wachten tot de halfjaarlijkse *Nieuwsbrief* verschijnt, maar dit al eerder te doen. In het verleden gaf dit tal van logistieke en financiële problemen, maar digitaal is dat allemaal veel eenvoudiger te realiseren. De basis van de vernieuwde *Nieuwsbrief* wordt de e-mail versie, die afhankelijk van het soort kopij meerdere keren per halfjaar kan uitkomen. Velen van u hebben zich al voor een gratis abonnement opgegeven en om van het laatste nieuws op de hoogte te blijven is dit ook ten zeerste aan te raden. Een e-mailbericht aan de internetredactie is voldoende om op de verzendlijst te worden geplaatst.

De redactie is principieel van oordeel dat het karakter van e-mail zich niet leent voor een „opleuking” met allerlei zogeheten graphics. Daarom zal in de e-mailversie uitsluitend „platte tekst” worden opgenomen; foto’s, plaatjes, grafieken en dergelijke zult u daarin niet aantreffen. Wel zal waar nodig een verwijzing worden vermeld naar de webpagina waar ondersteunende illustraties zijn geplaatst.

Alle per e-mail gepubliceerde artikelen zullen ook op de website worden opgenomen. Daar zal het uitgangspunt van een halfjaarlijkse verschijning worden voortgezet, zodat alle in het afgelopen halfjaar verschenen artikelen gebundeld worden in één nummer. Op de website kunt u ook het complete archief van alle reeds eerder verschenen nieuwsbrieven inzien, voorzien van een index op een aantal zoekmogelijkheden. Zo wordt het terugvinden van een in het verleden gepubliceerd artikel ook veel eenvoudiger.

Het is ons bekend dat velen alle verschenen nieuwsbrieven bewaren. Daarom zal ieder halfjaarlijks gepubliceerd nummer ook als één bestand op de website beschikbaar worden gesteld. Vanzelfsprekend zal worden zorggedragen voor een lay-out en paginanummering die aansluit bij de al eerder uitgekomen nieuwsbrieven. U kunt dit bestand eenvoudig downloaden en printen - indien u daaraan de voorkeur geeft natuurlijk ook in kleur, een ander voordeel van de nieuwe aanpak. Het is dus niet nodig om de versie die u via e-mail ontvangt zelf te gaan bewerken; hiervoor zal de redactie zorg dragen.

Wij denken met deze opzet goed aan te sluiten bij de mogelijkheden die moderne technologieën ons bieden. Voor aanbevelingen en suggesties staan wij vanzelfsprekend graag open.

Bob Evers in stripformaat.

Het gelukkige toeval doet zich voor, dat direct bij het eerste e-mailnummer van de *Nieuwsbrief* de gelegenheid bestaat met een tussentijdse special te verschijnen. Wat is namelijk het geval?

Het *Algemeen Dagblad* vermeldde op 14 augustus 2002 op zijn strippagina dat vanaf november 2002 Bob Evers in stripformaat in de krant zal verschijnen. Inmiddels staat de strip - in dagelijkse afleveringen - op het punt van beginnen, en wel met het verhaal „*Een vliegtuigsmokkel met verrassingen*”, deel 25 dus. Wij zijn erg benieuwd naar uw reacties op deze uitgave en wij zijn van plan een bloemlezing hieruit in een volgend nummer te publiceren.

In deze *Nieuwsbrief* treft u een vraaggesprek aan met de initiator van deze eerste Bob Evers in stripformaat, Koen Wynkoop. Tevens vindt u onderstaand een interview met tekenaar Hans van Oudenaarden. Het geheel wordt geïllustreerd met een echte première: de eerste gepubliceerde Bob Eversstrip. U kunt goed zien hoe zo’n

stripbandje nu eigenlijk tot stand komt. Voorts hebben wij in dit nummer een oorspronkelijke, tot op heden onbekende tekst van Willy van der Heide opgenomen, uiteraard ook uit deel 25.

Advertentierubriek „In de Roos”.

De advertentierubriek zal in het vervolg niet meer als apart item in de *Nieuwsbrief* worden opgenomen. Gebruikmaking van internet biedt ons veel betere mogelijkheden. „In de Roos” zal als permanente rubriek op de website gepubliceerd worden. U kunt uw mededelingen inzake vraag en aanbod naar de internetredactie sturen, die zal zorgdragen voor een snelle plaatsing op de site. Wij ontvangen graag ook even een kort bericht als de door u geplaatste advertentie verwijderd kan worden.

„Vliegtuigsmokkel” als strip

Simon Kuipers

Het *Algemeen Dagblad* verraste vriend en vijand op 14 augustus 2002 met de volgende kleine opmerking op de strippagina: „Vanaf morgen komen er op deze plaats nieuwe strips. *Agent 327* komt volgend jaar terug. Deze winter volgt een serie nieuwe avonturenstrips van verschillende tekenaars, waaraan op dit moment volop wordt gewerkt. De eerste begint in november: Bob Evers, een serie avonturen gebaseerd op de populaire jongensboeken.”

De nieuwsbriefredactie ging op zoek naar meer informatie en kwam terecht bij Koen Wynkoop, zelf al vijfendertig jaar een fan van de serie. Met hem had de redactie het volgende vraaggesprek.

Wie heeft het idee bedacht om Bob Evers als strip te laten verschijnen?

Ik, zei de gek. Op een gegeven moment ging het op de BE-mailinglijst voor de zoveelste keer over het feit dat de boeken van Willem in feite kant-en-klare scenario's zijn. Ik ben toen puur voor de lol en geheel zonder doel begonnen „*Drie jongens als circusdetective*” [want dat speelt in de omgeving waar ik ben opgegroeid] tot filmdraaiboek om te schrijven. Onder het motto: niet praten maar doen, maar natuurlijk zonder ooit een daadwerkelijke realisatie voor ogen te hebben. Enfin, met schetsjes van locaties en camerastandpunten, de hele mikmak. Papier kost immers niks en is geduldig. In het voorjaar van 2001 was ik toen bij Hans van den Boom van Arboris op bezoek, die stripuitgever is en werkelijk kasten vol albums heeft. En daar viel het kwartje.

Kun je iets meer vertellen over de aanloopfase? Was het AD er vanaf het begin bij betrokken?

Nee. Ik ben helemaal in mijn eentje begonnen. Hans zit al decennia in het stripvak, en vond het wel een prachtidee en een strak plan, maar schatte de reële kansen gering in. Het uitgeven van zo'n album kost nu eenmaal veel geld, en hij zou het risico aan moeten gaan. Ondanks zijn 'nee' steunde hij mij met waardevolle adviezen en ik ben gewoon begonnen met schrijven. Toen hij de resultaten zag ging hij ook om. Vervolgens hebben we allemaal plannetjes ontwikkeld, die uitgingen van sponsoring door diverse liefhebbers. Van één enkel album, dus - verder dan dat durfden we toen zelfs in onze stoutste dromen nog niet te gaan. De voorpublicatie, die natuurlijk een geweldige steun is voor stripalbums, hebben we te danken aan de tekenaar, wiens agent goede contacten heeft met het AD. En het AD is zo'n beetje het enige blad dat nog aan dergelijke strips doet. Die voorpublicatie levert natuurlijk ook wat meer op, wat de tekenaar uiteindelijk deed besluiten in het project te stappen. Sinds maart 2002 werken we nu aan „*Een vliegtuigsmokkel met verrassingen*”, de voorpublicatie begint binnenkort en tegen het voorjaar van 2003 ligt het eerste album in de winkels.

Waarom deel 25? Was het niet logischer geweest om bij deel 1 te beginnen?

Wat is logisch bij Willem? En is deel één nou „*Overval*” of „*Zuidzee*”? We wilden in elk geval beginnen met een deel dat in Nederland speelt. En niet gelijk met een trilogie, want we dachten aanvankelijk heel bescheiden aan een enkel albumpje. In aanmerking kwamen dus „*Caravan*”, „*Kabaal*”, „*Vliegtuigsmokkel*” en „*Stampij*”. Eerst werd het „*Kabaal*”, waarvan het scenario dan ook al grotendeels ontwikkeld is.

„Kabaal”? Maar daar komt Bob Evers helemaal niet in voor; is dat niet wat raar? Weet het AD dat eigenlijk al?

Bij ruim vijf miljoen verkochte Bob Evers boeken zullen er bij het AD toch ook wel een paar liefhebbers rondlopen? Kijk, wij besluiten welke delen we bewerken, en „*Kabaal*” is nu eenmaal een visueel zeer attractief verhaal. Stad, zee, strand, bossen en beesten, boten en meren, echt alles zit er in. En dat Bob in „*Kabaal*” geen rol speelt, ach .. voor mij is Arie toch de geheime hoofdrolspeler. Maar dat het uiteindelijk toch „*Vliegtuigsmokkel*” is geworden, is inderdaad omdat het ons niet zo'n slim idee leek om de serie te beginnen met een deel waarin de naamgever ontbreekt .. het AD bereikt nu eenmaal een enorme massa mensen, met wie we natuurlijk ook rekening moeten houden.

Dus er komen bij succes nog meer delen in een stripbewerking? Kun je daar al iets meer over vertellen?

Dat het niet bij één album blijft staat al vast. De plannen voorzien voorlopig in vier voorpublicaties in vier jaar, en evenzoveel Arboris-albums. En heel stiekem hoop ik er natuurlijk op om in 2034 een keurig

rijtje van 32 stripalbums op de plank te hebben staan. Kunnen we tegen die tijd eens gaan nadenken over „Fort B”, „Ruilmatroos” en de delen van Peter de Zwaan..

Hoeveel gaat zo’n stripboek kosten, is dat al bekend? Dat wordt zeker ook bij De Eekhoorn uitgegeven?

Nee, nee, bij Stripuitgeverij Arboris van Hans van den Boom. Ik dacht dat het album een euro of zeven, acht gaat kosten, maar dat moet je Hans vragen. Wel weet ik dat er voor de echte verzamelaars ook een hardcoverversie komt, die is natuurlijk een stuk duurder. En er komen zelfs versies in het Duits en het Deens, want in die landen geeft Arboris zijn albums ook uit.

Hoe zit het dan met de rechten? Lift De Eekhoorn mee met het gehoopte succes? Dat verdienen ze eigenlijk niet, nadat ze de delen van de hand van Willy van der Heide zo hebben laten versloffen en uiteindelijk verramsjt.

Tja. De rechten van alles wat ook maar met Bob Evers te maken hebben liggen nu eenmaal bij De Eekhoorn, die overigens heel positief reageerde op onze plannen. Arboris heeft nu de exclusieve striprechten op de serie verworven. En ik hoop dat de uitgever flink profiteert, want dat zou betekenen dat de serie stripalbums goed loopt.

Is de tekenaar zelf ook een Bob Evers kenner?

Hans van Oudenaarden - bijna iedereen in dit project heet Hans - is hard op weg. Wat ik heel grappig vond, is dat hij bijna alle bekende jeugdboekenseries kent, maar Bob Evers altijd gemeden heeft: omdat hij de illustraties zo vreselijk vond, zei hij. Maar hij heeft inmiddels een paar delen gelezen en hij heeft de smaak te pakken. Geen wonder, de boeken van Willem zijn nu eenmaal fantastisch.

Denk je dat hij de sfeer van het boek dan wel juist kan treffen?

Ja. Maar mijn mening is natuurlijk gekleurd. Daarom verwijs ik graag naar die van andere BE-kenners die al een paar pagina’s hebben kunnen bekijken en die enthousiast zijn. Trouwens, ook niet-BE’ers en mensen die weinig affiniteit met strips hebben, reageren positief. Wat me niet verbaast, want Van Oudenaarden is een prima, prima striptekenaar. Omdat hij nog geen eigen serie op de markt heeft is hij bij het grote publiek nog onbekend. Maar dit wordt echt mooi, en echt Bob Evers.

Hoe gaat dat ‘stripmaken’ eigenlijk in zijn werk?

Ik ben begonnen met Van Oudenaarden uitvoerige beschrijvingen te sturen van Arie, Jan en Bob. Na heel wat heen-en-weer gemail zagen de jongens er echt uit zoals we ons voorgesteld hadden. En dat stripmaken, tja .. ik zei daarmee al: de boeken van Willem zijn eigenlijk al kant-en-klare scenario’s. We voeren dus alleen maar uit wat hij ons zegt, en houden ons zo precies mogelijk aan het boek. Ik bewerk de oorspronkelijke tekst tot verschillende scènes, zoek uit wat de belangrijkste momenten en mooie cliffhangertjes zijn. Dan maak ik een pagina-indeling, verzin de plaatjes, of ze groot of klein zijn, de camera-instellingen, wat de voorkomende figuren doen en zeggen, een beetje achtergrond .. op basis daarvan slaat Van Oudenaarden aan het schetsen. En die schetsen bespreken we dan tot we het over de definitieve versie eens zijn. En dat gaat, met vallen en opstaan, inmiddels heel behoorlijk.

Wanneer kunnen we meer zien? Want mijn vraag naar de sfeer heb je eigenlijk nog niet beantwoord.

Wat betreft je vraag naar de sfeer: het wordt echt Bob Evers, hoor. Een vrij klassieke strip met een duidelijk vijftiger jaren-karakter, met een heldere penseellijn. Van Oudenaarden zet de acteurs in het verhaal kundig neer, het zijn geen rare poppetjes, geen karikaturen, maar ook geen fel-realistische types. Eigenlijk precies wat je je voorstelt bij het lezen van een Bob Evers. Ook de inkleuring treft de sfeer. En meer zien? De nieuwe *Nieuwsbrief* kan toch illustraties opnemen? Maar daarvoor moet je bij de Hansen zijn ..

Hartelijk bedankt voor dit interview. We kijken met grote interesse uit naar deze Bob Eversrevival en wensen je veel succes met deze activiteit.

Striptekenaar Hans van Oudenaarden stelt zich voor

Simon Kuipers

De redactie heeft uiteraard ook contact opgenomen met Hans van Oudenaarden, die de Bob Eversstrip tekent. Aan hem stelden we de volgende vragen:

In de Bob Everswereld was Hans van Oudenaarden tot voor kort een volkomen onbekend begrip. Zou je jezelf in het kort kunnen introduceren bij de lezers van de Nieuwsbrief? Zij zijn natuurlijk erg benieuwd wie er als tekenaar achter de nieuwe stripverhalen zit.

Maar natuurlijk. Een interview per e-mail nog wel! Vanzelfsprekend wil ik jullie lezers een en ander vertellen over dit project rondom „Een vliegtuigsmokkel met verrassingen”.

Gaat bij het tekenen je voorkeur uit naar strips? Of doe je ook andere dingen zoals illustraties in boeken, tijdschriften en kranten?

Ik heb in de afgelopen jaren vooral veel commerciële illustraties gedaan - Postbank, Pepsi, dat soort dingen - en animaties... eigenlijk niet zoveel redactionele dingen of boeken. Covers dan nog voornamelijk. Mijn grote liefde is toch wel de strip.

Welke strips heb je nog meer getekend?

Ghostwork voor de Nederlandse *Donald Duck*, de *Sjors en Sjimmie* strip, *Libelle's* „Jan, Jans en kinderen”. In *Sjors en Sjimmie Stripblad* de strip „Dave”, voor Malmbergs *Hello You* deed ik „Inspector Diamond” en voor het Spaanse *Kiss Comix* heb ik „de Kleine Dood” gemaakt. Die laatste strip is als album in Nederland uitgegeven bij Sombrero's „Zwarte Reeks” en te koop bij de stripspeciaalzaak.

Van Koen hoorden we dat je zelf in je jeugd de Bob Eversserie niet hebt gelezen omdat je de illustraties zo vreselijk vond! Dat moet dan haast wel de reeks omslagtekeningen van de hand van Carol Voges zijn geweest, die algemeen als de minst geslaagde worden ervaren. Maar ken je ook het werk van de andere tekenaars die voor de serie actief zijn geweest? Frans Mettes, Rudi van Giffen (beiden voor de hardcovers), Moriën en Bert Zeijlstra (voor de pockets)?

Als kind las ik Arendsoog vanwege de weergaloze illustraties van Kresse. Een boek met een lelijk cover kon volgens deze kleine Hans alleen om die reden al geen goed boek zijn.

We hebben ongeveer een idee hoe een schrijver een boek schrijft, maar hoe gaat dat bij een tekenaar? Hoe gaat dat 'stripmaken' eigenlijk in zijn werk? Bouw je voor de karakterisering van de hoofdpersonen in je strip voort op wat deze tekenaars in het verleden hebben gedaan? Of zet je een nieuwe, eigen toon?

Ik heb me eigenlijk nauwelijks verdiept in alle bestaande BE-illustratiemateriaal. Ik ben vooral uitgegaan van de beschrijvingen zoals ik ze in de tekst en het scenario aantrof.

Onze lezers, waarvan een groot deel de delen 1-32 uit het hoofd kent, hebben natuurlijk in dat hoofd een voorstelling hoe hun helden er uit zien. Denk je dat het wel echt mogelijk is aan hun veelzijdige verwachtingen te kunnen voldoen?

Morris, de onvolprezen tekenaar van *Lucky Luke*, kreeg ooit een brief van een fan naar aanleiding van de eerste vertoning van de *Lucky Luke* TV-animatie. De fan prees de tekenfilmpjes maar klaagde dat de stem van Lucky Luke niet hetzelfde klonk als in het boek ..

Ik geef jullie nu al op een briefje dat deze strip stof zal doen opwaaien. Voordat ik eraan begon wist ik al dat ik sommigen onder jullie heftig zou gaan shockeren. Het is immers per definitie onmogelijk jullie Bob Evers te vertalen naar een strip, voornamelijk omdat er net zoveel interpretaties bestaan als dat er lezers zijn. Wat jullie straks gaan zien, wordt dus de interpretatie van slechts één lezer, ikzelf namelijk. Mijn keuzes, mijn beslissingen.

Daarnaast stelt het stripmedium volkomen eigen eisen. Niet alleen moet er bijvoorbeeld in dialogen flink worden gesneden en weggelaten - ik heb per slot maar 45 paginaatjes en geen 189 -, ook moet alles van tekst naar beeld worden omgezet en dan telkens zo verantwoord mogelijk geïnterpreteerd worden. Soms biedt de moedertekst geen uitsluitsel. Als tekenaar kies ik dan voor het meest heldere beeld.

Voorbeeldjes:

- C Welke kleur heeft die oude Packard eigenlijk? Willy van der Heide zegt daar niets over. Ik kan 'm niet zonder kleur laten, dus moet ik iets kiezen. Omdat het eerste deel van het boek 's nachts speelt en de Ford Consul als donkergrijs wordt omschreven koos ik een lichte en met donkergrijs contrasterende kleur. Ik heb 'm beige gemaakt.
- C Zo'n spotlight op de Consul. Zit dat bovenop de auto of juist binnen, achter de achterraut? Wordt nergens duidelijk in de tekst. Hier kies ik voor het spotlight aan de buitenkant van de wagen. Dat is grafisch duidelijker in bijvoorbeeld afstandplaatjes en silhouetjes en communiceert het idee van zo'n aparte, extra lamp duidelijker dan iets binnenin.
- C Trekt Arie volgens het verhaal op pagina 63 [in de pocketuitgave; in de hardcovereditie p. 69 - red.] een leren jack aan, wanneer trekt-ie het dan weer uit (binnen, slapen gaan?) als de tekst dat niet meldt? Of houdt hij het gewoon aan? Hoe kouwelijk zijn onze jongens eigenlijk in die warme oktoberdagen?

Uiteindelijk maak ik geen slaafse navolging van het boek van Van der Heide. Ik wil een lekkere strip maken voor een groot publiek. Een strip met een hoog 'woensdagmiddaggehalte'. Niet alléén voor de Bob Eversfans, maar juist ook voor al die mensen die de boeken van Willy van der Heide nog niet kennen.

Is het moeilijk om de sfeer te treffen van zo'n vijftig jaar geleden? Heb je voldoende documentatiemateriaal over die tijd? Ik geloof dat een tv-toestel maar op één plaats in de hele serie voorkomt, om maar eens een voorbeeld te noemen van een groot verschil met de huidige maatschappij.

Het belangrijkste is natuurlijk om de jaren vijftig sfeer te treffen. Die tijd heb ik zelf natuurlijk niet bewust meegemaakt, dus ook hier betreft het weer mijn invulling van die tijd, gebaseerd op films, boeken en overlevering. Overigens ook als ik een strip over mijn eigen tijd zou maken, gaat het nog steeds over hoe ik die ervaar. Documentatiemateriaal is natuurlijk heel belangrijk. Een aantal aardige fans heeft me gelukkig geholpen, maar veel moet ik ook nog zelf bij elkaar zoeken, vooral vanwege de tijdsdruk. Als er nog lezers zijn die beschikken over goed documentatiemateriaal, kunnen ze zich misschien melden bij de redactie van de *Nieuwsbrief*. Wellicht kan die dat dan weer aan mij doorspelen. [Opmerking van de redactie: als lezers willen meewerken met het opsporen van documentatiemateriaal, zal de redactie graag als intermediair optreden. Stuur hiervoor een e-mail naar de internetredactie]

We zijn erg benieuwd hoe deze strip er uit zal gaan zien. Koen vertelde ons al dat zijn scenario het geschreven boek nauwgezet volgt; de tekeningen zelf zijn natuurlijk splinternieuw. Daarom hebben we een vraag: zouden we in deze Nieuwsbrief een of twee voorbeelden kunnen opnemen om de lezers, die tenslotte ook de fans zijn, te laten zien hoe het er uit gaat zien?

Dat zal ik even overleggen met de albumuitgever.

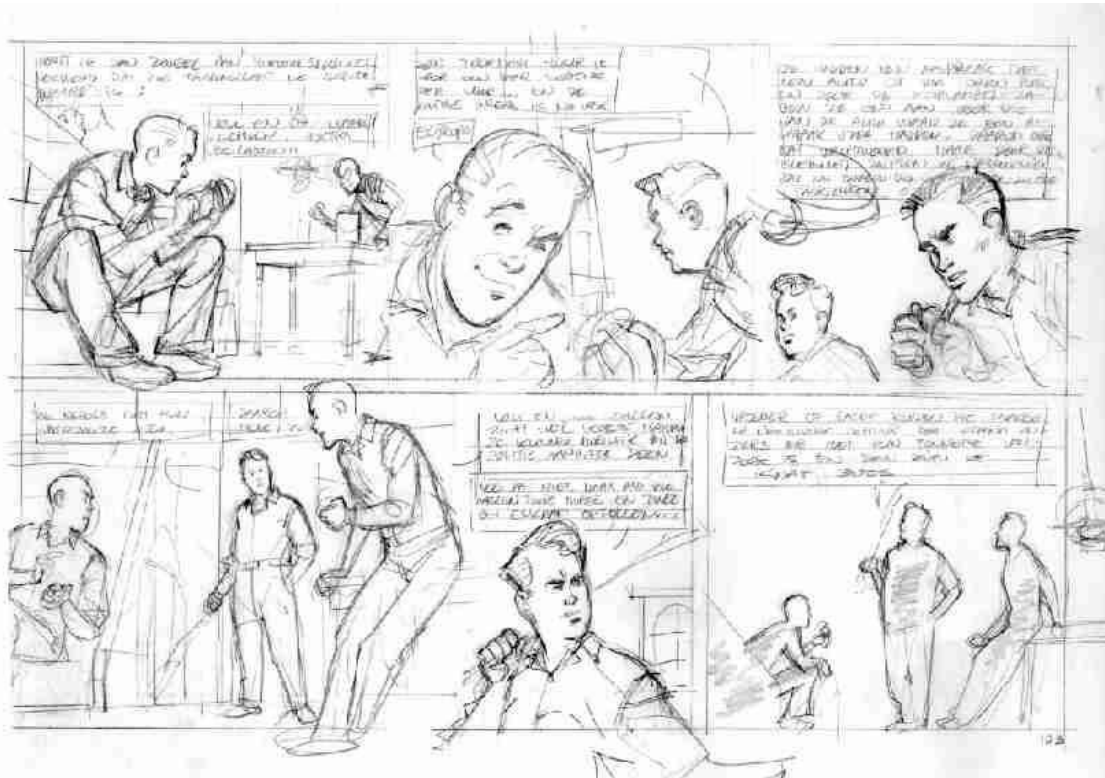
Bedankt voor dit interview. We wensen je heel veel succes bij de verdere realisatie.

De ontwikkeling van ruwe schets tot kant-en-klare strip

Een tipje van de sluier opgelicht: hoe ziet zo'n strip eruit in diverse stadia?

Hans van Oudenaarden

fase 1: de ruwe schets

fase 2 : de zwarte lijnenversie

fase 3 : in grijsinten

fase 4 : in kleur

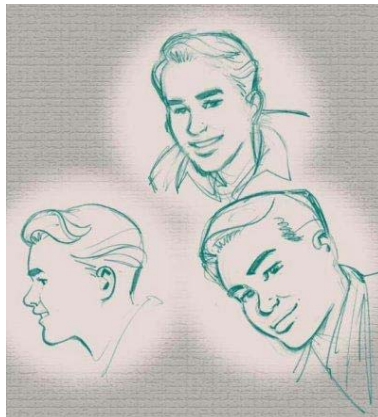
fase 5 : met de tekst erbij

© 2002 Arboris BV & Hans van Oudenaarden/Comic House

Bob Evers in stripformaat

Hans van Oudenaarden

© 2002 Arboris BV & Hans van Oudenaarden/Comic House

Bob Evers in het *Algemeen Dagblad*

Papieren regisseur: Hans van Oudenaarden geeft Bob Evers stripgezicht

Menno Schenke

Vrijdag verschijnt in deze krant de eerste aflevering van een nieuwe Nederlandse strip: **Bob Evers**. Tekenaar Hans van Oudenaarden geeft Bob Evers, Jan Prins en Arie Roos, helden uit de klassieke serie jongensboeken van Willy van der Heide, hun gezicht.

HILVERSUM - 'Wacht maar vriendje!', dacht Arie. 'Ik heb hier een verrassing voor je in mijn knuisten, die minstens drie pond weegt.' Hij woog de prettig zware kei in zijn hand. Een schaduw gleed achter het rotsblok uit en kwam naderbij.

Mannen (of liever: jongens), dat waren nog eens enerverende tijden! Handen nat van de spanning bij het lezen van het talloze keren herdrukte Bob Evers-avontuur *Een overval in de lucht* uit 1949 waaruit bovenstaand citaat komt.

Bob Evers en Willy van der Heide: jongensboekenheld en schrijver mogen zich nog immer verheugen op een fanatieke aanhang met een eigen genootschap en een nieuwsbrief. Tientallen boeken verschenen er; deel 49 is net uit.

Bob Evers wordt morgen óók een strip. Hans van Oudenaarden (43) is de tekenaar die Arie Roos (de slimme), Jan Prins (de precieze) en de Amerikaan Bob Evers (de technet) in het avontuur *Een vliegtuigsmokkel met verrassingen* hun uiterlijk geeft.

Van Oudenaarden maakte pas onlangs kennis met Bob Evers. „Ik had nooit een deel gelezen”, vertelt hij in zijn werkkamer in Hilversum, „want ik ben opgegroeid met Arendsoog, met de illustraties van Hans Kresse. Maar inmiddels heb ik natuurlijk wel iets met Bob Evers.

„Willy van der Heide schreef zijn boeken heel filmisch, mooi opgebouwd in scènes. Ze vragen om een stripversie. Ik heb eindeloos zitten denken over het uiterlijk van het drietal. Iedere jongen, die de boeken leest, heeft een ander beeld van hen. Ik moet ze echter naar mijzelf toetrekken. Ik moet mijn Bob Evers maken.

„Die Arie is een dikke jongen en een sproetige kop, een innemend gezicht en een flinke kuif rood haar. Jan Prins is minder uitgesproken. En Bob Evers staat soms beschreven als met een doorsnee gezicht.”

Koen Wynkoop maakte van *Een vliegtuigsmokkel met verrassingen* een scenario op basis waarvan Van Oudenaarden aan het tekenen ging. Hij produceert twee stripboekpagina's per week. De krant publiceert een halve pagina per dag, dus drie per week.

„Ik teken alles met de hand, met potlood en papier”, vertelt hij. „Ik hecht aan de weerstand van het papier en het viezige van potlood. De lijnen werk ik met penseeltjes uit. Daarna gaan ze op de scanner, want het inkleuren gebeurt met de computer.

„Koen Wynkoop heeft het ritme van het verhaal zoveel mogelijk gevolgd. Hij heeft natuurlijk moeten samenvatten en schrappen, want je moet komen tot een hanteerbaar aantal plaatjes per pagina.

„Ik heb gemerkt dat ik dialogen vaak gewoon kan overnemen. Het is een sappig H.B.S.-achtig jongens-Nederlands: ‘Dat hebben we mooi aan de steel gestoken, Bob!’ ‘Ja, jottum!’”

Scenarioschrijver en tekenaar hebben af en toe fikse discussies gehad over de vorm die de boekhelden moesten krijgen. „Een strip als deze moet eenvoudig hebben en er lekker snel uitzien”, verklaart Hans van Oudenaarden. „Je kunt niet eindeloos blijven arceren, want dan ontstaan krankzinnig doorgewerkte zoekplaatjes en wordt de strip voor een onervaren stripezer onleesbaar.

„Arie heeft wel 20 verschillende gezichten gehad. In overleg met Koen heb ik tenslotte zijn definitieve gezicht gekozen. Koen is de fan, hè, en kent de serie uit zijn hoofd, kan hele stukken citeren.

„Ik ben geen fan, maar ik ben wél de tekenaar. Ik wil dat mijn tekeningen bewegen, dat erin geactiveerd wordt. Mijn inbreng is die beeldkant. Ik ben de papieren regisseur, de papieren acteur, belichter, cameraman én decorbouwer.”

Hans van Oudenaarden beseft dat het tot dagbladstrip bewerken van Bob Evers een heikele zaak is. Zoals ook het verstoppen van *De Avonden* van Gerard Reve door Dick Matena bij sommigen weerstand oproept.

„Ik kan niet anders dan ideaalbeelden verstoren”, erkent hij. „Bob Evers is altijd geschreven woord geweest, maar nu treedt hij een ander universum binnen. Er zullen ongetwijfeld lezers roepen: dát is niet mijn Bob!

„Maar ja, de strip komt niet in plaats van, maar naast het boek. Als een fan het niks vindt, leest hij de strip in de krant niet en houdt hij het bij de boeken.”

Bioloog Hans van Oudenaarden, die kort na zijn studie zijn hart volgde en striptekenaar werd, heeft zijn tekenstijl voor Bob Evers niet hoeven aanpassen. Met een glimlach zegt hij: „Het is mijn vloek en mijn zegen dat ik makkelijk van stijl wissel. Ik heb veel zogenaamd *ghostwork* gedaan voor Donald Duck. Ik heb ook Sjors en Sjimmie en Jan, Jans en de kinderen getekend. En voor Looney Tunes figuurtjes als Bugs Bunny. Na twee dagen proberen snap ik meestal wel hoe een stijl in elkaar zit en waar je op moet letten.”

De loempia's van Tante Mia

Peter van Zoonen

In het manuscript van „Een vliegtuigsmokkel met verrassingen” is een stukje tekst opgenomen dat niet in de uiteindelijke boekversie is terechtgekomen. Mede naar aanleiding van de stripuitgave van dit deel (zie hierover elders in deze *Nieuwsbrief*) lijkt het de redactie een geschikt moment om nu deze tekst aan de openbaarheid prijs te geven. Met dank aan Peter van Zoonen, die de redactie op deze tekst attendeerde en een kopie van het betreffende gedeelte van het manuscript toestuurde.

Het gaat hierbij om de passage op pagina 140/141 (hard cover) respectievelijk pagina 127/128 (pocketuitgave). De oorspronkelijke, maar niet in het uiteindelijke boek opgenomen tekst is onderstaand cursief gezet.

De rondreizende sproetententoonstelling, genaamd Arie Roos betrad het Kloveniersburgwal-einde van de Bethaniënstraat om half zeven. Hij liep er vrij vlotjes doorheen met de handen achteloos in de broekzak; bereikte de Oude Zijds Achterburgwal en stond daar even rond te kijken. Schuin aan de overzijde zag hij het sinds jaren befaamde Chinese eethuis van Tante Mia, waar hij in zijn HBS-jaren zovaak met vriendjes bami was gaan eten. De zon hing heel laag boven de daken en een windvlaag joeg handenvol reeds vergelende blaren van de grachtenbomen. In de hele Bethaniënstraat was niets anders te zien geweest dan een klein DKW-bestelwagentje, dat lege kisten loste en een jongen die op de bagagedrager van een bromfiets „Donald Duck” zat te lezen. Alles bij elkaar niet bijzonder veelbelovend. In die straat heen en weer blijven pionieren in de losse hoop dat hij iets bijzonders zou ontdekken was niet bepaald aan te bevelen. Want als de smokkelaars daar inderdaad hun geheime opslagplaats hadden, en toevallig uit een raam keken, was dan meteen alles verraden..... Doch terwijl hij nog, ruggelings tegen het pand op de hoek leunend, stond te kauwen op een lucifer, bepeinzend wat nú te doen, zag hij een jongen met te lange haren en een bleek gezicht *plus een dik meisje met een mopneus en een bril* op de andere hoek staan.

„Laten we maar naar Mia gaan”, zei het meisje, „daar weten we wat we krijgen.”

„We zitten altijd bij Mia!” mopperde de jongen, zachtjes aan een mouw van haar mantel trekkend. „Die Chinees hier is er pas en je weet: dan zijn ze veel goedkoper en veel beter.”

„Jij altijd met je goedkoop”, zei het meisje smalend. „De loempia's van Tante Mia zijn de grootste van heel Amsterdam.”

„Jij altijd met je loempia's! Ik wil ook wel eens wat anders dan loempia's. En waarom moet jij altijd je zin doorzetten?”

Het meisje stooft verontwaardigd op, met de ondergaande zon rood flitsend in haar bolle brilleglazen.

„Wat? Wie? Ik mijn zin doorzetten? Nou zullen we het helemaal beleven! Jij wil altijd naar de goedkoopste dingen toe die er te vinden zijn en als ik eens een enkele keer wat beters wil, zet ik dan mijn zin door?”

„O. Wil ik altijd naar goedkope dingen toe? Als jij niet zes keer in de week in de bioscoop hing, hadden we geld genoeg om behoorlijk te gaan eten.”

„Wat! IK zes keer in de week naar de bioscoop? Wie zit er keer op keer met zijn vrienden in die stomme artiestencafé's..?” De jongeman schoof zijn hoofd wat vooruit en zijn kin wat onderuit. Hij keek haar zo vuil aan, dat zij ineens ophield met spreken:

„Weet je wat JIJ moet doen? Naar Tante Mia gaan en er meteen blijven.” Hij keerde zich op zijn hakken om, en verdween met grote passen in de Bethaniënstraat. Het meisje bracht één hand naar haar mond, als was zij zelf geschrokken van wat ze gezegd had, liep toen zelf ook de hoek om en riep benepen: „Adriaan!”

Adriaan keek om, stond stil, riep: „Ik hoop dat je stikt in de grootste loempia van heel Amsterdam!” en beende woedend verder.

Het meisje keek geschrokken om zich heen, zag het dikke gezicht van Arie, dat haar vermaakt toegrijnsde, maakte een woedend gebaar en wandelde met snelle passen de Achterburgwal af.

„Zo gaat het met meisjes met te grote waffels”, zei Arie tegen haar verdwijnende rug. Daarna keek hij, vaag nieuwsgierig, de jongeman achterna, of die misschien zich alsnog zou bedenken, en omkeren. In zulke gevallen rende meestal één van de twee de ander weer achterna. Maar de jongeman rende helemaal niet... hij stapte, juist op dat ogenblik, rechts een voordeur binnen. Dát deed Arie zich plotsklaps herinneren, dat hij ongeveer op die hoogte een Chinees uithangbord meende te hebben gezien. Een gewoon Chinees restaurant kon het niet zijn geweest..... dat had iemand als Arie, die altijd tuk was op eten, zich wel herinnerd. Maar tòch..... De dikkerd sloeg de hoek om, wandelde de straat in en bemerkte toen dat halverwege de Bethaniënstraat een nog

smaller straatje zijwaarts uitkwam. Op de hoek ervan, in een gewoon huis, was een Chinese eetgelegenheid, „T'A DUNG” geheten. Voor de beide straatramen hingen gordijntjes en van achter die gordijntjes kon je natuurlijk, ongemerkt, prachtig iedereen zien die de straat op- en afging. „Dan gaan we nòg maar eens eten”, mompelde Arie, de straatdeur open duwend. „Meestal rammelen we op onze avonturen van de honger. Dit wordt een welkome afwisseling.”